

HADIÁRVÁHÁZ

NAJLÉ

Előzetési órák

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1-50 K.
1 évre	3 K.	1 évre	4-50 K.
1 évre	6 K.	1 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szent István-tér 1.

TELEFON 208

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

Ha itt épülne.

Mikor először hangzott el a dr. Prohászka Ottokár hadiárva-ház terve, Székesfehérvárott mindjárt, hallani lehetett: ha itt épülne, nagy összeggel járulnék hozzá. Most, mikor pedig megindult a rendszeres gyűjtés, szinte szállóige lett: ha itt épülne, tízszer annyit adnék. A mozgalom lelkes híveinek egy része erre ugyan azt mondja, hogy ez csak kifogás, mentegetőzés a nagyobb adomány elől, pedig nincs teljesen igazuk. Tényleg többen vannak azok, akik a mostani gyűjtésnél azért nem adnak nagy összeget, mert még nincs eldöntve a hadiárva-ház helye, mert még nem teljesen bizonyos, hogy a miénk lesz-e?

Mi azonban megfordítjuk ezt az érvelést, s ép az ellenkezőjét mondjuk. Nincs még eldöntve a hadiárva-ház helyének kérdése, csak valószínű, hogy Székesfehérvárott létesül. Tehát épen ezért kell nekünk egy hatalmas összeget összehoznunk, hogy az összeg nagyságával is bizonyítani tudjuk: a dr. Prohászka Ottokár hadiárva-ház csak a miénk lehet. A püspök, akiről elnevezzük, a miénk, az összeg, amellyel hozzájárulunk, a legnagyobb. Székesfehérvár ingyen telket, követ, homokot ad. Ha ehhez mi sok tízszer korán tudunk mellékelni, akkor biztosak lehetünk abban, hogy itt is épül. Ne azt mondjuk tehát, hogy ha itt épülne, sokat adnék, hanem sokat adjunk, hogy itt épüljön.

Ha ez a szállóige közfelfogással válik, s mindenki csak illérel és néhány koronával akarja leróni kötelességét a hadiárva iránt, tiszteletét és szeretetét püspöke iránt, akkor oly jelentéktelen összegünk lesz, hogy szinte szerénytelenség számba menne azzal a hadiárva-ház a magunk számára követelni. Ellenben, ha megfordítjuk ezt a szállóigét s mindnyájan annyit adunk, amennyit szántunk, ne

féljünk akkor, hogy nem a miénk lesz.

Az ilyen aggódóknak megnyugtatótlus ez esetben még fogadást is mernénk ajánlani.

Ugy adakozunk tehát a dr. Prohászka Ottokár hadiárva-házra, mintha itt épülne, s akkor tényleg itt is lesz.

Háború.

A balkáni háború.

Csapatok szívszóc harcok eredményeként elfoglalták Plevjét. A Metalka-nyergen előnyomuló hadoszlopunk tegnap az ellenséget Boljanisnál visszavetette. A Pribojnál előnyomuló csoport rohammal vette be a Plevjétől északra fekvő magaslatokat, míg egy másik hadseregünk Jaburatól elűzte a montenegróiakat. Csapatunkat a mohamedán lakosság örömrivalgással fogadta. A montenegróiak visszavonulása részben menekülésszerűen ment végbe.

Egy osztrák-magyar zászlóalj Mitrovicától délnyugatra 4000 szerb katonát fogott el, löveget és 100 lovat zsákmányolt.

A bolgárok Djakova felé folytatják a szerbek üldözését.

Az olaszok

megújították a tolméini hídfő és az attól északra a hegyekben levő hadállásaink ellen irányított támadásaikat.

Moerzli Vrh előtt az ellenségnek három, a Doljetől északra fekvő hegygerince előtt két előretörése teljesen összeomlott a mieink hősi ellenállásán.

Az olasz tüzérség a tolméini völgyaklatlanban rommá lövi a harenalunk mögött fekvő községeket.

A hídfő helyenkint újra pergő tűz alatt állt és igen nagy haderő ismételt hasztalanul támadta az ellenség gyalogsága.

57-es számú gyalogezredünk osztagai itt három rohamot vertek vissza. Egyébként nem voltak nagyobb gyalogsági harcok.

Hindenburg-hősök.

Tanás István közlegény, aki a 16-ik században szolgált, különös vitészségével és jó példaadásával tünt ki a május 24 én Pnikut melletti ütközetben. A legnagyobb ágyu- és gyalogsági tűzben félelmet nem ismerve, farsait bátoritva ment előre s elérve a kitűzött helyet, ott egész napon át ki is tartott.

A lerék példaadásával kitünt közlegény a bronz vitészségi éremmel lett kitüntetve.

Balogh Ferenc örvezető szintén május 24 én a Pnikut melletti ütközetben tüntette ki magát bátor, félelmet nem ismerő példaadó viselkedésével. A század ép felfejlődésben volt, midőn az orosz tüzérség tűzneli kezdett. A legénység kissé megrokkonyódott a nem várt támadásra, de Balogh Ferenc a rája bízott rajjal azonnal feltalálta magát bátoritva őket előrohant a kitűzött helyig s ott egész nap kitartott velük.

Balogh Ferenc örvezető bátor, félelmet nem ismerő magartatásáért a másodosztályú ezüst vitészségi éremmel lett kitüntetve.

A harcosok gyermekeinek karácsonya.

Nem szándékozunk védbeszédet mondani a hadsegélyezett aszonyok érdekében. Köz tudomásu, hogy a háboru első évében sok panasz hangzott ellenük és nem ok nélkül. Azonban a háboru 17-ik hónapja lecsendesítette a kedélyeket s a hideg tél fagyos lehelete nyomort és nélkülözést hozott a sok ezer családra, az elviselhetlen drágaság, maholnap éhezni kényszeríti őket.

A szegény éhez és fázó gyermekek nevében fellebbezünk a könyörületes szivekhez. El kell ismernünk, hogy a nagy közönség folyton zaklatva van a szünet nélküli gyűjtések által. Mégis a zaklatott közönséget hívjuk fel könyörületre, midőn a harcosok itthon hagyott gyermekei számára kérünk adományokat.

A hadsegélyző irodájában napról-napra sok rimánkodó anya fordul meg és sokszor üres kézzel kell őket elbocsátanunk. Közébe a szeretet ünnepe. A Hadsegélyző Bizottság

Karácsonya-ünnepet rendez és fát állít a harcosok nyomorgó gyermekeinek. Saját pénztárból 2 ezer koronát fordít célra, azonban az összeg máris kevésnek mutatkozik. Kérjük a nagy közönséget, járuljanak adományaikkal hozzá, hogy karácsonyra enyhíthessük a gyermekek nyomorát. Pénzt, viselt ruhát, cipőt, játékokat és bármi adományt elfogadunk.

A karácsonya-ünnepe időpontját közhírré fogjuk tenni és a nagyközönséget a lapok útján meghívjuk. Ahány gyermek könnyét felszárítjuk itthon, annyi apának acélozzuk meg a karját a harctéren.

A Székesfehérvári
Hadsegélyző Bizottság.

Hösi halottaink novemberben.

A fehérvári állami anyakönyvi hivatalnak a belügyminisztérium közlése alapján kiadott kimutatása szerint novemberből a következő fehérvári illetőségű hősök szenvedtek diosőséges halált: Nagy Mihály, rk. 23 éves, örvezető (földmives), Gerlinger Pál, rk. 29 éves gyalogos (cipész), Varga Ferenc, rk. 20 éves, népfelkelő, Muskovics József, rk. 30 éves, póttartalékos a cs. és kir. 69. gyalogezredben, Molnár Lajos, ref. 29 éves, tizedes a cs. és kir. 12. huszárezredben (földmives), Pauki András, g. kath. 24 éves, gyalogos a cs. és kir. 55. gyalogezredben (földmives), Knežits Károly, rk. 27 éves póttartalékos (gépész), Simon Márton, ref. 29 éves, póttartalékos (földmives), Sebestény Lajos, ref. 28 éves honvéd (földmives), Sáfán József, rk. 37 éves örvezető (napszamos) a 17. gy.e.-ben, Kuradkó János, rk. 30 éves, népfelkelő a cs. és kir. 81. gy. ezredben (kőmives), Jámbor István rk. 20 éves, népfelkelő (kőmives), Pécey Gyula László rk. 27 éves, tizedes, (nyomdász), Mohács Mihály rk. 26 éves szakaszvezető, (napszamos), Arany Sándor rk. 35 éves, népfelkelő (kovács), Bukó György rk. 34 éves, népfelkelő, (földmives), Kertész Mihály rk. 26 éves, sebesültvivő, (földmives), Negele János rk. 35 éves, népfelkelő (földmives), Kovács József rk. 34 éves, népfelkelő (földmives), Nagy Ádám rk. 38 éves népfelkelő, (asztalos)

Jankó Ferenc rk. 29 éves, póttartalékos, (napszámos), Hehn Ferenc, rk. 33 éves, póttartalékos, (kőműves), Kolb Kristóf 31 éves, népfőiskolai, (főlműves), a m. kir. 17. honvédegyalozas-rezben.

A hadijótékonyság ügyének finaléja.

A székesfehérvári Hadségélyző Bizottság küldte a következő sokakat:

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Bilkei Ferenc felsővárosi plébánosnak a hadijótékonysági intézményeket támadó „Mammon — válasz” című cikke miatt, a Vöröskereszt egyesülettel együtt bizottságunk is sajtótérp indított.

A helyi lapokban f. hó 1-én az alábbi nyilatkozat jelent meg:

Nyilatkozat.

A Fejérmegyei Napló folyó évi szept. 4-én „Mammon — válasz” című cikkemet teljes jóhiszeműséggel s egyedül a közérdek szempontjából írtam. Senkit, tehát a Hadségélyző Bizottságot sem akartam bárki személyében sérteni. Ezen kitével: „az élelmiszerek olyan spájzokba és padlásokra kerültek, ahova számván nem voltak” — nem azt jelent, hogy bárki valamit jótalanul sajtóztatott volna el s öszintén sajnálom, ha valaki számvánnak ilyen értelemt tulajdonított volna. Szívesen tudomásul vettem Szechenyi Viktor gróf főispán elnöklete alatt eljáró bizottság azon megállapítását, hogy midőn az élelmiszerek egy részét eladták,

a bizottságnak erre felhatalmazása volt, s az eladás célszerű és szükséges volt.

Egyéb, a cikkben előforduló kitételek, valamint ezen későbbi kitével: „a vizsgálások miatt vizsgálat is volt” — nem vonatkoznak a Hadségélyző Bizottságra.

Amennyiben a Hadségélyző Bizottság iránt nyilatkozataim és cikkeim által a közönségbe bizalmatlanságot keltem volna, ami nem volt szándékomban, öszintén sajnálom.

Székesfehérvár, 1915. nov. 20.

Bilkei Ferenc.

E nyilatkozat folytán Bilkei Ferenc ellen folyamatra tett sajtótérp visszavontuk.

Székesfehérvár, 1915. dec. 3.

A székesfehérvári
Hadségélyző Bizottság.

Dr. Prohászka Ottokár hadiárvaház.

A dr. Prohászka Ottokár hadiárvaházra ma a következő adományok érkeztek a Fejérmegyei Naplóhoz: A tegnapi számban közölt gyűjtőívön pótlólag adakozott (özv. Szauerne és Gebhardné gyűjtőíve) Fister Vendelné 1 K, Rados Istvánné gyűjtőívön adakoztak (Cserepeköz): Császárné Mihály 1 K, Molnár 40 fill. N. N. 40 fill. Cs. S. né, 10 K, Csucs Janka 5 K, összesen 1680 K. Hekele István 5 koronát küldött, a székesfehérvári gazdasági ismételő iskola gyűjtése 660 korona. Hanák Lajosné (Vásártér) 20 Kor. Páris István kéményseprőmester 25 koronát adományozott a dr.

Prohászka Ottokár hadiárvaház céljaira. Sturm nővérek gyűjtőívön (Sár utca) adakoztak: Sturm nővérek 30 K. Fister Vendel Istvánné 140 f. E. 30 f. Velner Mártonné 40 f. Gulrik József 20 f. Lövi Betti 2 K. Sipos Istvánné 30 f. Gebauer Jánosné 40 f. Bakos Istvánné 20 f. özv. Pindur Mihályné 20 f. Pajer Jánosné 20 f. Polgár Antal 1 K, özv. Czák Jánosné 10 f. Bebesi István 30 f. Csörgő Józsefné 10 f. Mészáros Imréné 60 f. Vig Józsefné 40 f. Peresztegi Györgyné 40 f. Szilasi Jánosné 50 f. Endl Károlyné 20 f. özv. Szilágyi Istvánné 20 f. Brust Lipót 40 f. Varga Mártonné 40 f. Terk Gézáné 1 K. özv. Nott Györgyné 40 f. Tisztai Henrik 20 f. Schmölcz Józsefné 40 f. Bebesi György 10 f. Nagy József 40 f. Pajor Józsefné 20 f. Gaszler Kálmán 5 K. Pallag Lajosné 40 f. Tujner Ilona 40 f. Damnické Lajos 40 f. Schnábl Pálné 40 f. Krentzer Gusztáv 20 f. Vimmer Lajosné 20 f. Stolcenberger József 2 K. Yachtler János 20 f. Cziráki András 1 K. Kováts Kata 2 K. Sütő Gurrika 2 K. Kertész Ferencné 10 f. Rigler József 50 f. Kajsza Pálné 60 f., Kovács István 30 f., Lencsés Györgyné 2 K., Kis József 2 K. Pogács Anna 1 K, Nagy Istvánné 10 f., Polcer József 40 f., Csizsár Ferencné 20 f., Lencsés Ferenc 40 Csóri Istvánné 20 f., Zieher József 1 K. Összesen 66 K 10 fill.

Ha csinos és kedves háborus emléket akar szerezeni, vegye meg a miniatűr vértés vitéz szobrot három koronáért. A rokkant katonákat segíti az emlékszóbor megszerzésével.

Tél az Ikvánál.

Oroszország, 1915. nov. végén.

Lassan hull a hó, befehéredik tőle a rónaság, belepi a harmokat, kitölti a völgyeket, fehérbe öltözteti futóárkunk magas földhányását. Mindenre fehér, szűzi lepel borul. Az égen szürke főfelhők kavargóznak. Csupós a levegő, ki- pirosozik az orr, a fil és meg- könnyebbednek a szemek. Valami ufjongó érzés járja át az ember lelkét; tán a hideg, a hó, a fehérség teszi. Kedve kerekedik bele- markolni a hótakaróba, golyót formálni belőle jó keményet és hátdadobni vele társait, ki szintén nem rest: visszaadja a kölcset kamatostól. Már ropog a fehér szőnye- g. A hideg a csöppke pihéket egymáshoz fagyasztja, megkeme- nyedik s rozogva török b., enged a reá taposó szöges bakancsnak.

Sohol egy élő lény. Eltűnik az egész lövészárk. Fehér takaró fed mindent s nem is sejtji az ember, pár lépés távolságról. — ha nem tudja — hogy ott a hó alatt katonák élnek nekéz, de szép életük. „Élet a hó alatt,” lehetne mondani. Irnak haza piros tábori lapokat, beszélgetnek, kártyáznak s a micurka, alig észrevehető ab- lakokon által nézik, hogyan vas- tagodik a hulló fehérség rétege.

A futóárk tele lesz hóval, a szél hamarosan befújja. Neki áll- nak tréfás legények s kibányják vígan, menetlég. Az árak olda- lához szép jegesec „jégalakok ta- padnak. Csodaszép látvány a sok gömbölyű és hegyes jégkristályok által remekül beront fekete ho- mokfal. A takarókos kisözögé- seiről vastagtestű jégcsapok lóg- nak. Mintha cseppkőbarlangban járnánk — pedig hát lövészárk.

A fák szinte roskadoznak a ne- héz hó sulya alatt. Karvastagságu

TÁRCA.

Magyarok vigasztalása. *)

Nem tudom, melyik munka volt érdemesebb: az-e, amelyik a köz- zépkori nagy dombok emelte Isten dicsőségére, vagy az a másik, amelyik követ tört a krisztusi hit, a keresztény erkölcs apostolainak, az európai művelődés terjesztő- nek, megalapozóinak lába alá a germán őserdőben?

Nem tudom, ki végez értéke- sebb munkát: az a tudós-e, aki nagy fölánokba, évszázadok szá- mára készülő remekművekbe fek- teti le szellemi kincseit, vagy az a szürke, mondatlan, napszámos- munkát végző pap, tanító vagy újságíró, aki minden reggel új feladatra ébred, új nehézséggel ta- lál, új ellenséggel áll szemben, új csemetét ültet, új akadályokat gyír

*) Magyarok vigasztalása. Irta: Vass József dr. (400 lap). A Szent István Társulat kiadása. Ára 3 korona. A népies (olcsó) kiadás ára köve 1 korona 80 fillér.

le s így hódít napról-napra, így nyer új lelkeket az igazság számára?

Közel egy évtizede kísértem figye- lemlem Vass József dr. működésé- t. Attól az időtől fog, hogy a székesfehérvári Szent István-ter- remben első előadását megtartotta, hogy a katolikus legényegylet helyiségében első csatáját az akkor nagyon hangos fehérvári szociál- demokráciával megvívta. Azóta tel- tek, multak az évek. Pályáján szinte minden év meghozta a maga változását, de az ember az ma- radt, aki volt, a magyar katolici- zmus, a magyar keresztény nép, a magyar intelligencia ezer bajá- val, sébével, gyengéjével tördölő, veszdő népszámas. Beszél, agul konferenciák, lelkiigyeletokeket, ma Zalában, holnap Fejériben; majd megint Pesten, Pécsen, Ara- don, Erdélyben jár, agítal, lelkesít, felvilágosít, közben írja, rója be- tülit újságcikkekbe, Népszövetségi füzetekbe, kalendáriumokba.

Ha orvos volna, akkor bizonyo- san így járna házról-házra az ő betegeihez, szegényhez—gazdag- hoz egyaránt, ha mérnök volna,

igy csinálna országutat, megyei utat, dülötut a szegény emberek számára. Pedig lehetne bátran szemre is nagy dolgokat tervező művész, lehetne professzor a klini- kának.

Sokszor gondolkodtam így fölő, mikor apró, bár mindig súlyos írásait olvastam. Örültem magunk- ért, hogy így dolgozik köztünk, de sajnáltam sokszor önmagáért, hogy így forgácsolja szét idejét, erejét, tudását.

Régóta vártam, mikor hagyja abba s lép arra a térre, hol nem- csak mások számára ír, de a maga számára babér is terem a mun- kájja nyomán. Mikor alkot olyat, ami nemcsak a lelkekbe, de az irodalomtörténetbe is utat tör szá- mára.

Most megtette ezt a lépést. A napokban adta ki a Szent István Társulat hatalmas, négyyszázoldas kötetét, a Magyarok vigasztalásá- t.

De ebben is hű maradt önma- gához. Tudós, debatter, csevegő, szellemes elbeszélő, lelkeket kereső pap, íajt, népét; hazáját szerelő magyar.

Tudom, hogy irhatott volna ő olyan munkát is, hogy akademi- kusok csiszolhatnák rajta az eszű- ket s ő megmaradt most is a ma- gyar keresztény nép barátjának. Látja, hogy a háboru széles rend- det vágott ennek a népnek a so- raiba, mely sebeket ütött a szí- vbe, gyszt hozott rá, könnyet fakasztott a szeméből. Talán a lelkét is megrendítette. Hát persze, hogy odaáll mellé segíteni, vigasz- talni.

Őt részre osztja nagy munkáját. I. A háboru. II. Háboru és gond- viselés. III. Háboru és keresztény- ség. IV. Háboru és szenvedés. V. Magyarok feltámadása. Az egész anyag negyvennégy fejezetben van feldolgozva. Hogy mi? azt a fen- tebbi címek sejtetik; hogy miként? azt nehéz megmagyarázni annak, aki a könyvet el nem olvasta.

Nem tudom, szerzője mit olvas leggyakrabban. De úgy látom, a német Stolz Albán s a mi Pázmány Péterünk a mesterei. Tudományos és mégis népszerű, erőteljes és mégsem fárasztó, kemény, de so- hasem bántó.

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Kü- lönféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők- ből. Agy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

OLCSÓ

szabott árak.

hóréteg tapad minden ágacskára. Ugy festenek ezek a fák mintha megfőszültek volna. Gömnyedten, megföhéredetten, mozdulatlanul áldogálnak, mint aggastyánok. A telefon drójtja is nem tudom hányzorosan vastagodott meg, a hó sulya alatt majd a földig hajlik, még a tartó póznácskákat is résztrá húzza, mintha ki akarná dönteni.

A szinte földön járó sötét hó-felhők tovaszállnak, a hópihek már nem szállingóznak, tiszta téli nap születik.

Fehéredetten áll előtűnk a hatalmas síkság. A csupa fehérségből feltűnő árnyalattal válik ki az erdőségek sötét vonala és a kekes hegyek. Előbujnak az emberek a hó alól, sorra, mint a hangyák bujnak ki az árokból — és a fehér hó benépesedik fekete pontokkal.

A fehér mező közepén valami erősen szürke, söt fekete vonal kigyózik: az Ikva folyó. Gyorsan folyik, bő a vize, a szélein már megindult a fagyás, de amely az egész folyót befagyassa, az a hűdég "ember legyen a talpán!"

Ott van a jó dolgok bakáinak, hol a lövészárók a falu mentén húzódnak. Rekvirált száznakon húzogatják egymást, egész háborukat rendeznek högölyökkel, császárnak, hemperegnek a hóban, megfürdetik egymást alaposan, mintha gyermekek lennének. A házak mindezt jól eltakarják az orosz szemek elől — bár talán különben sem lenne olyan rossz máju, hogy megzavarná az idylleket. Vagy ki tudja?

Jó az est, fekete lesz az ég, de nini: sötétség nem száll le, épugy látni mindent, mint előbb. Épugy látni az ardó vonalát, a hegyek láncát, a távolban mozgó fekete pontokat: embereket. A fehér hómezők fénye erősen visszatükrö-

zódik, nincs szükség most fényszórára, világító rakétára; pompásabb világítást elképzelni sem lehet.

(Folyt. köv.)
Barits Ferenc
hadnagy.

HIREK.

Naplójegyzetek.

***Azt mondják**, hogy olcsóbb lesz a gabona és ennek nyomában minden, mert fölszabadult a dunai közlekedés, és Bulgáriában, Törökországban van gabona bőven, a fuvar is olcsó. Vége tehát a gazdaosztály állítólagos kizsákmányoló hatalmának.

Egyik fővárosi lap híre alaposan lecáfolja ezen reménységet. E szerint a hajószállalatok a román-bulgár kikötőkben berakott gabona után mászánként egy kora illetéket szednek, tekintet nélkül a szállítási illetékekre. Egyetlen husz vaggonos uszártnak szállítása tehát most kétezer koronával kerül többé, mint egyébként.

Az illetékes hatalmasságok ezen előzetes jóváhagyásával kiszabott drágítás ismét a fogyasztót fogja sújtani. Okvetlenül ilyen módon kell azokat a hajózárszágokat szubvencionálni a mi bűnrünk?

Igy aligha köszönt be a várva várt áresés.

***Gazság és hazaárulás** mondja a Budapesti Hírlap — hogy mi alatt a nemzet egy része a harctéren véreztet, a másik a radikális-individualis politikai és irodalmi morál hatása alatt idehaza uszort üz s más osztályok vérén erkölcstelenül gazdagszik, hizik, költekezik. Ez valóban gazság, mondjuk mi is és mondja minden tisztességes ember pártkülönbség nélkül. De engedjen meg a B. H. egy szerény kérdést: ha itt ilyen példátlan és szemérmetlen gazság

egy mindent megfigyelő szem mély meglátása van mögötte. Sokszor úgy zuhog, mint a nehéz pöröly ütése, máskor meg szellden simogat, de ekkor sem az édesanya, mindig a komoly édesapa erőteljes kezével.

A nyelven — tudtommal senki sem ír ma Magyarországon. Gárdonyi (komoly munkáiban) kitűnő magyar zamatja mellett is előkelő, Móric Zsigmond utszéli, durva, mikor népies akar lenni.

Ezen a nyelven határozottan érzik a Pázmány hatása s azt hiszem, irodalmi körök ezért fogják ezt a munkát észrevenni.

Még csak annyit, hogy, bár a mű a nép számára készült, az intelligencia is élvezetes olvasás közben nagyon sokat tanul belőle; annál többet, minél jobban hűjával van — főleg nálunk, Magyarországon — azoknak az ismereteknek, eszméknek és gondolatoknak, melyekről ez a könyv beszél s amelyek — jó lenne — ha a vérebé mennének át minden magyar embernek.

Ha rajtam állna, a kezébe adnám minden jószándéku, becsülétes lelkű magyarnak. Hadd vizsgálódják, hadd okosodják, hadd lelkesüljön. Ez az egy könyv megérdemléne, hogy a Szent István Társulat pártoló tagjainak száma a duplájára szökjön. Mindenesetre pedig odatenném — legalább a népies kiadását — minden templom könyvespolcára.

Dornis István.

folyik hónapok óta, ha itt az uszorosok; az üzleti visszaéléseknek mindent megfojtó ingoványa így-elhatalmasodott s ha mindenki tudja és látja, kik a bűnösök, kiket kellene börtönnel vagy kötéllal sújtani s ha ez a börtön és ez a kötéll még mindig késik, ha másfél esztendő elmulhatott anélkül, hogy az állam, a hatalom vasököllel közévagott volna ennek a csatorná hadnak és ezeknek a gazdaságoknak, akkor itt mások is kell, hogy bűnösök legyenek nemcsak a család, utonállók és fosztogatók. hanem azok is és első sorban azok, akiknek kezén a hatalom van s akik ezeket a visszaéléseket behuny szemmel, — de mit, behunyt szemmel? — nyitott szemmel és öbte tett kézzel nézik.

A B. H. a szellemi felbujtókat keresi és szítja, ahelyett, hogy azt mondaná: Kormány hol vagy? Alj elő és tedd kötelességedet, ha pedig nem teszed, takarodj a helyedről, mert méltatlan vagy rá, mert hiszen nem a közérdekét vizsgálod, hanem a mindent kirabló magán- és pártérdeket!

— **Katonai kitüntetések.** A m. kir. VI. csendőrkörületnél Schweider Gáspár őrmester a koronás ezüst érdemkeresztrel, Haszeg János csendőr az ezüst vítéviségi érdemkeresztrel, a cs. és kir.-69-ik gyalogezrednél dr. Hetényi István tartalékos segédorvos dícsőrd elismeréssel lettek kitüntetve.

— **Hósi halál.** Ismét szomorú hír érkezett az olasz harctérről, ahol a székesfehérvári fiuk annyi dicsőséggel harcolnak, de viszont, ahol már annyi értékes ifju élet áldozata lett a hazának. Csak nem rég sujtotta a nagy csapás a város köztisztviselőiben álló Tar család, amikor a harctéren küzdő 5 Tar fiuk egyike, aki mint tartalékos hadnagy küzdött a harctéren, hósi halált halt. Ma újabb csapás híret hozta a táviró a családnak.

Tar Imre a 17. honvédegyalozred tartalékos hadapródja, a Székesfehérvári Kölcsonös Népsegélyző Egyesület tisztviselője, a lajbachi hadikórházban meghalt. Az olasz harctéren küzdött s lösebbel került a kórházba, ahol tegnap kiszenvedett. A szimpatikus fiatalember hósi halála az egész városban nagy részvétet keltett, s mi is fájó szívvel osztozunk a gyászbabort család bánatában. Vigasztalja őt az a tudat, hogy a nagy áldozatot a hazáért hozták, s a hősök emlékét szívünkbe véssük.

— **Az Oltáregylet** rendes havi szt. miséje vasárnap fél 9 órakor lesz a szeminariumi templomban.

Az Oltáregylet vezetősége

Székesfehérvár kir. város

APOLLO-színháza.

PENTEKEN és SZOMBATON

december hó 3-án és 4-én

UJ KINEMASZKECCS

Szalkay Lajos és Báthory Béla

FELLÉPTÉVEL

A szabin nők elrablása.

Bohózatos moziszkeccs énekkel és táncsal.

4 részben, (2 film 2 szinpad.)

Schönthan után írta . . . Gyöngyi Izsó.

Személyek: Bányai Márton tanár . . . BÁTHORY BÉLA,
Borbála a neje . . . Kövessy Szerén,
Róza, szobalánya . . . Szalkay Sári,
Retegi Fridolin szingigazgató . . . SZALKAY LAJOS.

A filmen . . . GYÖNGYI IZSÓ.

A helyek megfordítottak. Helyárak mérsékeltan felemltek.

Jegyek előre várthatók este az Apollo pénztárnál és Krausz Veréna dohánytöszdéjében egész nap.

Előadások mindkét nap este 6 és 9 órakor.

kéri a tagokat, hogy tagdíjaitk szíveskedjenek befizetni. Fizetni lehet a buzapiacon lévő liszt-üzletben.

Csendőrség új otthona. A városi csendőrség régi árvaházát akarja megvenni új otthonnak. A város tanácsa pénteken foglalkozott a csendőrség kérelmével, végleges határozatot azonban még nem hozott.

Lelkigyakorlat. A városi árvaházhoz csatlakozó Mária kongregáció lelkigyakorlatokat tart. A lelki gyakorlatok dec. 3-án, szombaton kezdődnek. A lelkigyakorlatokat dr. Szinek Sándor lazarista atya fogja tartani.

Vöröskereszt kitüntetések. Pénteken délelőtt 10 órakor a kórházparancsnokság hivatalos helyiségében adta át Schmidt Ferenc ezredes zász. és kir. állomásparancsnok, a beosztott hölgyek, tisztok, katonai orvosok és tisztviselők jelenlétében dr. Gutherz Jenő törzserosv kórházparancsnoknak és dr. Pajzs Pál főorvosnak a Vöröskereszt II. osztályú díszjelvényét a hadiképteménnyel. — Az átadást kísérő beszédben az állomásparancsnok egy gyönyörű szívhöz szóló beszédben hangsúlyozta, hogy a kitüntetés, a fáradhatatlan tevékenység és hajthatatlan kötelezettségért jutalma. A kitüntetettek nevében dr. Gutherz Jenő törzserosv mondott köszönetet, az állomásparancsnoknak és újból megfogadta, hogy minden erejét a betegek javának előmozdítására fogja fordítani.

Marenzy tábornok elismerése. Marenzy tábornok, amint megirtuk, legteljesebb elismerését fejezte ki a székesfehérvári hadikórház vezetéséről, az orvosi karnak és a vöröskereszt hölgyeknek. A már közölteken kívül még a következőknek fejezte ki magas elismerését: Veisz Ferencnek az iparisokai hadikórház vezetőorvosának, továbbá Keller Izsónénak a C. csoport főpolgármestere és dr. Kozma Dezső főorvosnak, a C. hadiárvaház vezetőorvosának.

Tiszti áthelyezés. Czako Ferenc főhadnagyot, a hadikórházak egyik korszerűszenes tagját, aki nagy lelkiismerettel végzte el a kórházak gazdasági és felügyeleti tiszti teendőit, a cs. és kir. 51. pótzászlóaljhoz mind csapattisztté áthelyezték.

A vértés vitéz szoborba. Hekele István Móról 5 K., a székesfehérvári gazdasági önálló ismételő iskola növendéke 10 K., Knazovitzky Béla divatáruház tulajdonos 25 K-t küldött a Fejérmegyei Naplóhoz, hogy szöveget verjünk a vértés vitéz szoborba. A megítéző megbiztatásnak eleget teszünk.

A szegény gyermekeknek. A Fejérmegyei Napló humanus akciója, a szegény gyermekek felruházása a jósvívi közönség áldozatkészségéből állandóan nagyobb arányokat ölt. Horváth Miklósné nagy csomag női ruhát küldött ezen nemes cérra. Göbel János Györgyné, Schlamadinger Gyuláné és Kelemen Béláné igazgatóné 10—10, összesen 30 koronát, L 3 pár cipőt és 4 darab ruhát küldtek. A jó Isten fizesse meg nemes szívűségüket.

Vöröskereszt kitüntetések. A székesfehérvári Vöröskereszt kitüntetett tagjaink szombaton délután adják át az érmeket a városi házi dísztermében. Az ünnepélyes átadást aktust gróf Széchenyi Viktor főispán, vöröskereszt főmegbízott helyettes fogja végezni.

A gabonaművek eladása. A gabona készletek bejelentésénél tévesen az a hír került forgalomba, hogy a termelők felesleges készleteiket folyó évi november hó 1-től kezdve nem adhatják el. Ez a híresztelés téves, mert a kormányrendelet értelmében felesleges készleteit az évi december hó 25-ig a Hádi Részvénytársaság helyi megbízottjának bárki is eladhatja. Sét kívánatos ts a törléses készletek eladása, vagy följárlása, mert december 25 után a gabonák ára fejében kevesebb fog fizetni.

Téjfelét. A rendőrség legutóbb a következőket büntette meg a tejhamisításért: Papp Ferencné Szeder utca 51. sz. alatti lakos lefőlözött tejet hozott forgalomba, 25 koronára ítélték. Horváth Ferencné (Vágóhídi dűlő) 35 koronára, Hegedűs Mihályné (Zámoly u.) ellenesült a tejminta vételnek, 50 koronára ítélték, Stereczky Imre lefőlözött tejet hozott forgalomba, 25 koronára ítélték. Id. Nyikos István beismerte, hogy a tejet hamisítani szokta, 150 koronára ítélték. Az ítéletek jogerősek.

Órtányák a városban. Egy akkorá kiterjedésű városban, mint Székesfehérvár, már régóta hiányt éreztük a közbiztonság szempontjából az órtányák hiányának. A rendőrfőkapitányság most ezen segíteni fog s elhatározta, hogy a város három legtavolabbi pontjára a rendőrgépjárműk és a csendőrség részére órtányákat fog felállítani.

Jegyzék is kapnak beszerzési előleget. A belügyminiszteről tegnap a jegyzőket nagyon közelről érdeklő rendelet érkezett. A rendelet értelmében a községi jegyzők és segédjegyzők szintén vehetnek fel beszerzési előleget. A jegyzők által felvehető előleg nem haladhatja meg két havi fizetésüket. A pénzt december 31-ig föltétlenül fel kell venni, mert később már nem utalható ki. A felvett pénzt 1916 január 1-től 10 havi egyenlő részletben kell visszafizetni. Nehogy pedig fennakadás legyen a kiutalások körül, a miniszter a jegyzők fizetését két hónapra ki is utalta az adóhivatalhoz. A minden tekintetben mellányos rendelet befejezésétül tudatja a miniszter, hogy az állami tisztviselők fizetés javításának ügyével egyidejűleg a községi alkalmazottak ügye is tárgyalás alá kerül ésők is abban az előnyben fognak részesülni mint az állami tisztviselők.

Pötörétségi a főreáliskolában. A székesfehérvári főreáliskolában a javító és pótló érettségi vizsgálatok a következő sorrendben fognak megtartatni: december 14, 15 és 16-án írásbeli vizsgálatok, december 18-án délután 3 órakor szóbeli érettségi. Az érettségi vizsgálatokra december 8-ig lehet jelentkezni.

Orosz fogoly levele. Pisch István orosz fogoly, aki Tobolszban tartózkodik, levelezőlapot írta Haim Julianna címére Székesfehérvárra. A címzett jelentkezik a szerkesztőségben, ahol a levelező lapot átveheti.

Buzát találtak. A dínnyési állomás vasutóállása mellett egy zsák buzát találtak. A tulajdonosa kellő igazolás mellett átvetheti.

Katonazene a hadikórházakban. Tekintetes Szerkesztőség! Mint a helybeli katonai kórházak poltjának, mindennap alkalmam volt becses lapjaink minden szép és nemes dolgára kiterjedő figyelméről meggyőződhetni, ezen körülmény kését arra, hogy dr. Gutherz Jenő törzserosv kórházparancsnok urnak egy szépségében és nemességében az eddigiekhez hasonló intézkedését közzöjlem a Lek. Szerkesztőséggel. Dr. Gutherz Jenő törzserosv ur, aki a legnagyobb csendben, feltűnés nélkül minden erejét, szaktudását és befolyását betegeti testi fájdalomnak enyhítésére fordította, újabban Schmidt Ferenc ezredes, a cs. és kir. állomásparancsnok urnal a katonai zenekarnak a kórházakban való működését kieszközölte; a betegek lelki gyönyörködtetését célozza ezzel, ami a legteljesebb mértékben sikerült is. Kérem tek. Szerkesztő urat, kedgyeskedjék becses lapjában Schmidt Ferenc ezredes urak és dr. Gutherz Jenő törzserosv urnak beteg bajtársaim nevében irántuk érzett halánknak és köszönetünknek kifejezést adni. Szíveségét. köszönve maradtam kiváló tisztelettel egy beteg zászlós. Az új állomásparancsnok és a hadikórházak parancsnokának ezen újabb intézkedését a legnagyobb örömmel halljuk s a tett önmagát dicséri.

Kiknek nem kell bevonulni hó 6-ikán. A városi katonai ügyosztályhoz érkezett honvédelmi miniszteri távirati rendelet alapján az alkalmazásban álló és november 30-ig szabadságot gőz- és motorké gépezetek és fűtők további rendelkezésig nem tartoznak bevonulni. Ezen kívül az 1878, 1890, 1892, 1894. évi születésűek és a most megtartott pótzsemlén alkalmaznának talált gőz- és motorké gépeknél alkalmazott gépezetek és fűtők sem tartoznak ezen a napon bevonulni.

December 1-től kezdve az összes raktáron levő női és leányka kabátokat, valamint szőrme garnitúrákat teljesen saját árban árusítja Keresztes Zsigmond-cég, Belpiac.

A hadbavonultak családjainak járó államegylek fizetési sorrendje december hóban:

6-án hétfőn délelőtt 9-től fél 12-ig A és B kezdőbetűsök.

9-én szótörökön délelőtt 8-tól 10-ig C D E, fél 11-től fél 12-ig F G kezdőbetűsök,

10-én pénteken délelőtt 8-tól 10-ig H, fél 11-től fél 12-ig I és J, délután 2-től 3-ig Kis, Kovács, Kocsis és Köszegi nevek, 3-tól 4-ig a többi K kezdőbetűsök.

13-án hétfőn délelőtt 8-tól fél 10-ig L, fél 10-től fél 11-ig M, fél 11-től fél 12-ig N és O, délután 2-től 4-ig P kezdőbetűsök,

15-én szerdán délután 2-től 3-ig R, 3-tól 4-ig S kezdőbetűsök,

16-án délelőtt 8-tól fél 11-ig Sz, fél 11-től fél 12-ig T és U, délután 2-től 4-ig V W és Z kezdőbetűsök.

Kéri az illetőket, hogy a kiírt fizetési időben pontosan jelenjenek meg és az előírt órákat is tartásuk be, mert csak így kerülhetnek el a hideg időben való felesleges várakozást és így akadályozható meg a felek torlódása.

Megszökött orosz hadifoglyok. Füle közösből két orosz hadifoglyok, akik munkára voltak kirendelve, megszökönek. Elfogatásuk iránt a katonai hatóság a csendőrség útján intézkedett.

Köhöges és rekedtség ellen a legjobbnak bizonyult háziszér a dr. STÖRK-féle komprimált mell-pasztila. Egy doboz ára 50 fillér. Kapható Szűts Robert „Magyar Korona” gyógyszerárban, Székesfehérvár, Városházter.

PIUMELI kávébehozatal
SZÉKESFEHÉRVÁR
:: (BARÁTOK ÉPÜLETE). ::
Pörkölt kávéverveket utolérhetetlenek! Saját villamos kávéanyagpörköldé! Telefon 250.

Telefon 233. — Tefon 233.

Szombaton és vasárnap,
december hó 4 és 5-én:
PSYLANDER.
FÖSZEREPLÉSÉVEL
Bibliás ember.
Fényes pótműsor.
Szombaton 3 előadás 5, 7 és 9 órakor. Vasárnap 4 előadás 3, 5, 7 és 9 órakor.

APRÓHIRDETÉSEK.

Mindenesfűt azonnal felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda, Szt. István-ter. 1. sz.

Kifutófu felvétetik Knazovitzky Béla divatáruházában.

Jó házból való fiuk megfelelő iskolai képzettséggel tanulók felvétetnek Schamadinger Antal és Fia vaskereskedő cégnél.

Egy tanuló felvétetik Almássy Istvánnál Városház-ter.

Társadalmi, tudományos szemlének között a Magyar Kultúra az első között foglal helyet. Havonként kétszer jelenik meg, Szerkesztőség: Budapest, VIII., Horánszky-utca 20. szám.

LEGDIVATOSABB
lányka és női filz és tollak, virágok és bársony kalapformák. mindennemű díszek.
Nagy választék szőrmegarnitúrákban.
Börcomode és sarcipók. Katonai felszerelés kapható
Kováts Antalnál Székesfehérvár, Városházter. —